

Małgorzata Ossowska

Świętokrzyski Park Narodowy

Postuchaj głosu Puszczy Jodłowej

Mapa krajobrazów dźwiękowych Świętokrzyskiego Parku Narodowego

W roku 2015 Świętokrzyski Park Narodowy zrealizował projekt pod nazwą „Mapa krajobrazów dźwiękowych Świętokrzyskiego Parku Narodowego jako element edukacji ekologicznej”. Projekt polegał na nagraniu dźwięków na szlakach i ścieżkach edukacyjnych Parku w różnych miejscach, czasie i porach roku, wykonaniu dokumentacji fotograficznej oraz zamieszczeniu tych materiałów na przygotowanej mapie Parku.

Mapa krajobrazów dźwiękowych Świętokrzyskiego Parku Narodowego jest dostępna na stronie internetowej parku <http://dzwieki.swietokrzyskipn.org.pl/>. Na mapie można zaznaczyć konkretny szlak czy ścieżkę edukacyjną i sprawdzić, jakie odgłosy można tam napotkać. Na nagraniach słychać m.in. śpiewające ptaki, szum wody, szum lasu, odgłos owadów. Poza głosami przyrody można też usłyszeć na przykład dźwięki karetki pogotowia, traktora, rozmawiających ludzi, dzwonów w klasztorze. Ścieżka spaceru dźwiękowego po szlakach Parku przybliży zainteresowanym ważny element krajobrazu, często nieuświadomiany, jakim jest dźwięk. Gdziekolwiek człowiek się znajduje zawsze jest pod wpływem doznań dźwiękowych właściwych dla danego miejsca, czasu, pory roku. To co słyszymy, często nie zdając sobie z tego sprawy, staje się ważnym elementem naszych przeżyć emocjonalnych i estetycznych, związanych z pobytem na łonie przyrody. Przyroda przemawia do nas poprzez dźwięki i również w ten sposób uczy nas na problemy związane z jej ochroną oraz troską o środowisko życia człowieka. Głównym celem spacerów dźwiękowych jest uwrażliwienie ich uczestników na brzmienia, zachęcenie do podejmowania refleksji na temat słyszanych dźwięków, ich znaczenia w kształtowaniu środowiska naturalnego oraz kształceniu świadomości własnych dźwięków (głosów, kroków itd.) w kontekście środowiskowym¹. Naturalna jest nasza potrzeba oceny dźwięków, które słyszymy, określenia, czy są przyjemne, czy też przeszkadzają. Celem mapy

¹ S. Bernat, *Krajobraz dźwiękowych doliny Bugu*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska” 1999, Sectio B, vol. LIV, 15, s. 297–309.

Parku jest również zachęcenie do odwiedzenia parku narodowego, usłyszenia i zagłębienia się w odgłosy jego przyrody, do pobytu na łonie natury.

W ramach projektu został zakupiony sprzęt do nagrywania, aparat fotograficzny oraz przygotowana aplikacja na stronę internetową Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Zaproszono do współpracy wolontariuszy oraz praktykantów działających w Parku. Nagrania wykonywali również pracownicy. Dźwięki były rejestrowane od czerwca do września 2015 roku na szlakach i ścieżkach edukacyjnych. Na razie można odsłuchać około czterdziestu nagrań. Do każdego z nich zostało dołączone zdjęcie z danego miejsca oraz krótki opis. Nagrywając odgłosy przyrody, nie chodziło o uchwycenie pojedynczego odgłosu (np. konkretnego ptaka), ale o zarejestrowanie całego bogactwa głosów otaczającej przyrody. Dlatego możemy odnaleźć na mapie kilkuminutowe nagranie z głosami aż pięciu ptaków. Mapa będzie stale poszerzana o kolejne odgłosy. Nie udało się jeszcze nagrać np. deszczu czy odgłosu burzy. W przyszłym roku skupimy się na dokumentowaniu charakterystycznych odgłosów w przyrodzie związanych z porami roku. Nagrania stanowią też pewnego rodzaju dokumentację pejzażu dźwiękowego Parku i dzięki nim być może będzie można sprawdzić za jakiś czas zmiany zachodzące w odgłosach Puszczy Jodłowej.

Projekt został zrealizowany dzięki dofinansowaniu z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach.